

ZEMLJA JE NAŠA MATI

Kdor vraga s svečo išče, ga
bo tudi našel!

(Vuk Štefanović Karadžić)

Predsednik Združenih držav Amerike, Abraham Lincoln (1809–1865), je leta 1854 Indijancem plemena Seattle predlagal, da bi država odkupila velik del njihove zemlje, v zameno pa jim je obljubil rezervat. Odgovor mu je poslal poglavar plemena. Misli, zapisane v njegovem pismu, štejejo za najlepše in najgloblje, ki so bile doslej izrečene o človekovem okolju.

Mnogo znancev in prijateljev, ki so v ponedeljek 9. novembra letos poslušali Val 202 (ko je ta poročal o vele-njskem ekološkem shodu), je bilo nad pismom (prebrala ga je Nataša Dolenc) navdušenih in pretresenih. Zanje in za druge sem ga prepisal z magnetofonskega traku in ga dopolnil s hrvaškim prevodom originala:

»Ko Veliki poglavar iz Washingtona pošilja svoj glas, da želi kupiti našo zemljo, zahteva od nas preveč... Kako bi se lahko prodalo ali kupilo nebo ali zemljina toplota? Kaj takega je nam popolnoma tuje. Mi nismo lastniki svežine zraka in bistrine voda, da bi lahko kupčevali z njima. Beli človek pa se do zemlje, svoje matere, in do svojega brata neba vede, kot bi to bile stvari, ki jih lahko kupiš, ukradeš ali prodaš kakor živino ali nakit. Vsak delček te zemlje, vsaka borova iglica, vsako zrno peska v rečni plitvini, vsaka meglica v gozdni temi so mojemu ljudstvu sveti. Dišeče trave so nam sestre, jelen, žrebec, veliki orel so nam bratje. Kamniti vrhovi, sončni pašniki, toplo ponijevo telo in človek, vsi so delci iste družine.

Sijoča voda naših brzic in rek ni samo voda, temveč tudi kri naših prednikov. In če vam bi prodali našo zemljo,

morate vedeti, da je sveta. Tudi svojim otrokom morate povedati, da je sveta. Da vsak odsev v bistrem jezeru govori o dogodkih in spominih iz življenja mojega ljudstva. Reke tešijo našo žejo, nosijo naše kanuje, hranijo naše otroke. Zato poučite vaše otroke, da tudi reke sodijo tako v našo kot tudi v vašo družino. Zato smo jim dolžni vračati njihovo dobroto.

Vemo, da nas beli človek ne razume. Njemu je zemlja povsod enaka. Tujec je, ki pride ponoči in ji vzame, kar potrebuje. Kakor da bi mu bila sovražnik, jo ropa vsega. Potem odide dalje in pusti za sabo puščavo. Za Indijance pa so sokovi drevja prežeti s spomini naših prednikov, ki jim je zemlja tudi mati. Vaši mrtvi odhajajo med zvezde, pozabljajo na zemljo, ki jim je dala življenje. Morali boste povedati svojim otrokom, da je ta zemlja bogata z življenjem naših prednikov in da hodijo po pepelu naših dedov. Kar se zgodi zemlji, to doleti tudi njene otroke. Če vam prodamo svojo zemljo, mislite na to, kako dragocen nam

je tudi zrak. Veter je mojemu dedu daroval prvi vdih in sprejel bo njegov zadnji izdih. Na tej naši zemlji bo tudi beli človek vdihoval veter z dišavami poljskega cvetja.

Ne vem! Naš način življenja se loči od vašega. Od pogleda na vaša mesta rdečega človeka zabolijo oči. Morda zato, ker je divji in ne razume stvari. Vaš ropot žali moja ušesa. V vaših mestih ni mirnega kotička. Kaj velja življenje, če ne moreš prisluhniti odpiranju listja spomladi, kriku kozoroga, nočnim prepirom žab in mehkim zvokom vetra, ki se igra po vodni površini, osvežen z opoldanskim dežjem in z dišečo borovino. Največje bogastvo rdečeokožca je – zrak. Beli človek pa, kot da ne zaznava zraka, ki ga vdiha. Kot nekdo, ki dolgo umira in je imun za smrad. Če vam prodamo zemljo, nikoli ne pozabite, kako dragocen je zrak, saj od njega živi vse in vse ga vdihava.

Razmislili bomo o vaši ponudbi, da kupite zemljo. Če se bomo odločili pristati, bomo zahtevali, da izpolnite tale pogoj: beli človek se bo moral tudi do živali tega kraja vesti kakor do svojih bratov. Videl sem po prerijah na tisoče bizonov, ki jih je beli človek postreljal kar iz svojega drvečega ognjenega konja. Kot da je ta važnejši od živega bizona. Mi pa ga ubijamo edino takrat, ko naj nam pomaga preživeti. Kaj je človek brez živali?! Če bi jih iztrebil, bi tudi človek umrl od velike osamljenosti duha. Usoda živali kaj kmalu doleti tudi ljudi. Vse je v svetu povezano.

Ne razumem, zakaj ubijajo toliko bizonov! Zakaj krotijo divje konje! Zakaj je v globini gozdov toliko človekovega smradu! Zakaj je pogled na zelene hribe raztrgan z žicami, ki govorijo! Kje je orel? Odletel je! Konec je pravega življenja, začenja se boj za obstanek. Vse je povezano. Ni si človek izmislil tkanja, ki mu pravimo življenje. Človek je samo drobno vlakno v njem. In če ne bo ravnal z njim kot prijatelj s prijateljem, bo z njim uničil tudi sebe.

Kar se zgodi zemlji, se zgodi tudi njenim otrokom. Če
človek pljuva po zemlji, pljuva tudi po sebi.

Zemlja ne pripada človeku. Človek pripada zemlji!«